

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра «Філософії»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФСЬКІ ВИМІРИ СУЧАСНОГО СВІТУ

Освітня програма: Міжнародний бізнес

Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини

Затверджено на засіданні кафедри
філософії
Протокол № 1 від 25 серпня 2020 р

м. Запоріжжя, 2020

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	ФІЛОСОФСЬКІ ВИМІРИ СУЧАСНОГО СВІТУ вибіркова
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач	к. філос. н., доц. Арсентьева Галина Олександрівна
Контактна інформація викладача	(061)769-82-85 arsentevagalia@gmail.com
Час і місце проведення навчальної дисципліни	Згідно з розкладом (предметна аудиторія кафедри: а. 540, а. 549-а)
Обсяг дисципліни	90 год., 3 кредити, лекції – 15 год. семінарські заняття – 15 год., самостійна робота – 60 год. (денне відділення, 70 год. (заочне відділення). Вид контролю: іспит
Консультації	1 година аудиторно 1 раз на тиждень згідно з графіком консультацій, і 1 година в режимі онлайн у сервісі Viber (за графіком консультацій викладача), а також повідомлення та листування на платформі електронної пошти arsentevagalia@gmail.com з обов'язковим двостороннім зв'язком під час онлайн-консультацій (за графіком консультацій викладача 1 раз на тиждень).
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<p>Пререквізити: Для освоєння студентами необхідних теоретичних знань та отримання практичних навичок щодо курсу «Філософські виміри сучасного світу» попередньо їм необхідно опрацювати таку дисципліну як «Історія України». Після цього одночасно з курсом «Філософські виміри сучасного світу» опрацьовуються такі курси, як «Історія міжнародних економічних відносин» та «Політико-правова система України».</p> <p>Постреквізити: Отримані знання в подальшому стають теоретико-методологічною базою для здобувачів при опануванні таких дисциплін як «Історія української культури», «Міжнародні економічні відносини», «Макроекономіка», «Міжнародна торгівля», «Міжнародна економічна інтеграція» та «Глобалізація і транснаціоналізація світової економіки».</p>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>Курс «Філософські виміри сучасного світу» у Національному університеті «Запорізька політехніка» входить до циклу дисциплін загальної підготовки, що забезпечують формування когнітивної, світоглядної, соціально-адаптивної, загальнокультурної компетенцій бакалаврів і є вибірковою дисципліною для спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», освітньої програми (спеціалізація) «Міжнародний бізнес». Курс «Філософські виміри сучасного світу» передбачає ознайомлення студентів із основними ідеями, теоріями та проблемами світової філософії, із розмаїттям підходів і методологій при їх вирішенні. Все це має забезпечити у студентів усвідомлення специфіки філософського знання, сприяти формуванню у них високої світоглядно-методологічної культури мислення та формування гуманістичних цінностей.</p> <p>Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов</p>	

загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 2. Здатність використовувати інструментарій філософського і соціально-філософського аналізу для розуміння категорій, теорій, концепцій і методів у галузі міжнародного бізнесу, застосовувати основні філософські принципи для теоретичних знань щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин в цілому і міжнародного бізнесу зокрема.

СК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародного бізнесу з урахуванням базових уявлень про основи філософії, що сприяють розвитку міжнародного бізнесу як системи.

СК 8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами будь-якої діяльності, у тому числі у міжнародних економічних відносинах та міжнародному бізнесі різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням філософії причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань на підґрунті світоглядно-гуманістичного змісту філософії, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності на основі застосування філософської методології.

Очікувані програмні результати навчання:

РН 1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

РН 3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

РН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

РН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН 10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку, суб'єктів міжнародного бізнесу та стратегії їх поведінки.

РН 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є – формування філософської культури

мислення, засвоєння студентами базових теоретичних знань та практичних навичок застосування філософської методології при розв'язанні ними завдань суспільної та індивідуальної життєдіяльності.

5. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення навчальної дисципліни – у тому, щоб студенти-бакалаври, майбутні магістри, науковці, фахівці з різних галузей суспільного виробництва збагатили свій інтелектуально-творчий потенціал знаннями:

- на понятійному рівні – основних тенденцій розвитку сучасної філософії, її історії, її основних сучасних напрямків, шкіл, концепцій, а також засвоїли загальну теорію пізнання;
- на фундаментальному рівні – змісту філософії, її сутності, предмету та структури, її історії, зокрема, її особливостей історії вітчизняної філософської думки;
- на практично-творчому рівні – сучасного стану філософського знання людства, осягнули завдання, принципи й функції комунікативної філософії сучасного світу (на відміну від онтологічної чи гносеологічної філософії попередніх епох).

6. Зміст навчальної дисципліни

Основними формами навчальної роботи при вивченні дисципліни є лекційні та семінарські заняття. Лекції проводяться з базових теоретичних знань та практичних навичок застосування філософської методології при розв'язанні ними завдань суспільної та індивідуальної життєдіяльності. Ця інформація містить узагальнений теоретичний матеріал і є базою для самостійної роботи студентів. В процесі читання лекцій увага концентрується на найбільш складних питаннях досліджуваної теми, додаються рекомендації для самостійної роботи над відповідними темами. Навчальна дисципліна «Філософські виміри сучасного світу» викладається за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Тематика дисципліни розрахована на 2 змістовних модуля, які містять 6 тем.

Змістовий модуль 1. Філософія в інтелектуальній культурі людства

Тема 1. Що таке філософія. Специфіка сучасного визначення філософії

Що таке філософія. Специфіка сучасного визначення філософії.

Історія формування поняття «філософія», основні "визначення" філософії та специфіка сучасного визначення філософії. Коло філософських проблем.

Філософія у системі культури, цінність філософії для особи та суспільства. Функції та роль філософії у сучасному світі.

Тема 2. Філософія посеред систем й моделей людського знання та мислення

Філософія і моделі людського мислення. Історичні системи знання (й типи світогляду історичної людини) – міфологія, релігія, наука – та філософія.

Специфіка філософського знання (філософії як системи знання людини про світ) та природа філософських проблем.

Класичне та некласичне мислення людини у культурі, класичні та некласичні епохи в історії людства.

Тема 3.

Філософія як історія виникнення, розвитку та розв'язання претензій, проблем, запитів людини до світу. Філософія як розмаїття філософських напрямків, шкіл, імен.

Людина та світ у філософії епохи Античності. Становлення філософської проблематики: досократики. Проблема першооснови світу (Фалес, Анаксимен, Анаксимандр й ін.), натурфілософія та космоцентризм Античності. Елементи наукового мислення (Піфагор) й парадокси могутності людського розуму (Зенон Елейський).

Народження філософії людини (софісти, Сократ): формула «людина – міра усіх речей» софістів та формула «Пізнай себе!». «Вчення про ідеї» та теорія ідеальної держави Платона. Філософська система Аристотеля (метафізика, формальна логіка). «Атом» Демокрита. Філософ-мудрець Античності і засади його мудрості (стоїки, епікурейці,

скептики, кініки й ін.).

Середньовіччя в історії філософії та культури. Людина Середніх віків та світ людини (картина світу) цієї епохи. Принцип «вірю, щоб зрозуміти» Блаженного Августина (перша модель ортодоксії) та принцип «віра шукає розум» Томаса Аквіната (друга модель ортодоксії) у філософії Середніх віків. Феномен середньовічної схоластики. Християнський релігійний світогляд як основне джерело формування європейської середньовічної філософії. Світ та людина як творіння Бога. Особливості теологічного світогляду та світосприймання. Руйнування картини світу Середніх віків епохою Реформації (Мартін Лютер) та становлення перед-буржуазного типу людини.

Революція у свідомості людини епохи Відродження та народження людського «Я» Нового часу. Культура «у пошуках індивідуальності», «абстрактний індивідуалізм» людини Нового часу. Вихідні принципи філософії Нового часу: Ф.Бекон (емпірико-індуктивна програма освоєння світу), Р.Декарт (раціоналістично-дедуктивна програма освоєння світу). Формула «Знання є силою, якщо воно істинно» Ф.Бекона. «Cogito ergo sum» («мислю, отже, існую») Р.Декарта. Класична наука як феномен Нового часу (гносеологічний вимір людини та «Розум, що Пізнає» Нового часу). Засади політичної філософії Нового часу: перехід до юридичного світогляду (Н.Макіавеллі, Т.Гоббс, Дж.Локк), логіка формування класичного поняття «держава», теорія «суспільного договору» між державою та суспільством (людиною) Дж.Локка. Німецька класична філософія (І.Кант, Г.Гегель). Філософія К.Маркса.

Змістовий модуль 2. Філософія сучасного світу та у сучасному світі

Тема 4. Некласичний "формат" мислення людини у світі Новітнього часу:

зміна парадигм

Зміна засад філософського мислення наприкінці XIX - поч. XX ст.: перегляд принципів і традицій класичної раціоналістичної філософії та народження нового («некласичного») філософського підходу до світу та до людини. Критика раціоналістичної традиції: «світова воля» А.Шопенгауера, «Бог мертвий», «переоцінка цінностей», «надлюдина» Ф.Ніцше.

Некласичне «буття людини у світі», замість «буття світу» та «буття людини» класичних епох. Людина у новому специфічному вимірюванні. Людська суб'єктивність (суб'єктивне буття людини) як новий вид реальності у філософії Новітнього часу.

Некласичний світ (некласична картина світу) – як такі, що принципово множинні, переривисті, розколоті, мозаїчні тощо. Некласичне «Існування передує сутності» замість класичного «сутність передує існуванню». Філософія як та, що множить можливі світи. Некласичесне мислення як інтерпретація, а не як знання.

Особливості філософського знання та філософського тлумачення сучасного світу.

Тема 5. Філософія Новітнього часу (XX-XXI ст.)

Людина у світі Новітнього часу (XX-XXI ст.) та картина світу людини Новітнього часу. Принципова негарантованість людського існування за "некласичних" історичних епох. «Феномен» Е.Гуссерля, «ніщо» Ж.-П.Сартра тощо. «Світ абсурду» XX ст. Концепт «соціальність наодинці із собою».

Західна філософія XX ст. – основні напрямки: феноменологія, екзистенціалізм, герменевтика, постпозитивізм й ін. Філософія психоаналізу З.Фрейда. «Мовні ігри», «світ (та людина) як текст» у філософії мови Новітнього часу.

Феномен Інтернету та Інтернет-технологій.

Філософський постмодерн кінця XX - XXI ст. Постмодерний вибух кінця XX ст. Концепт «після»-модерну. Розум, що став множинним. Премодернізм – промодернізм – модернізм – постмодернізм (постмодерн, постсучасність). Постмодерністське мислення. "Постмодерністський стан" культури. Втрата віри у «метарозповіді» (метанаративи) та «руйнування наративів», відмова від будь-якого центрування картини світу та «глобальний поліцентризм», «деконструкція», «дискурс», «ризом», «хаосмос», інтерпретативне

мислення тощо. Філософська перспектива постмодерну.

Комунікативна компетентність людини у сучасному світі. Деякі філософські аспекти буття сучасної цивілізації у XXI ст.

Тема 6. Українська філософія у світовому філософському полілозі

Історія розвитку філософських ідей в Україні від давнини до сьогодення. Міфологія, релігія і культура стародавніх слов'ян як витoki української філософії.

Накопичення філософських думок у часи Київської Русі. Роль християнської та історичної літератури епохи у формуванні української філософії.

Філософія і мислителі Києво-Могилянської Академії.

Оформлення принципу кордоцентризму в українській філософії XVII-XVIII ст. Теорії про «дві натури» і «три світи» Г.Скороводи. «Серце» і «розум» у працях П.Юркевича. Філософські ідеї мислителів Кирило-Мефодіївського товариства. Світоглядна картина, сформована українською філософією: любовне ставлення до світу. Західноєвропейська і Східна картини світосприйняття у полілозі з українською філософією.

Українська культура XIX ст. у філософських обрядах.

Феномен радянської філософії і його вплив на поточний етап розвитку української філософії і науки.

Антропологічний і аналітичний напрямок української філософії у полілозі світової філософії. Напрямки сучасних філософських розвідок українських вчених.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	К-сть год.
1	Що таке філософія. Специфіка сучасного визначення філософії	Лекція, семінар	2
2, 3	Філософія посеред систем й моделей людського знання та мислення	Лекція, семінар	4
4, 5, 6, 7	Класична філософія історичних епох Античності, Середніх віків, Нового часу як передумова формування сучасного типу філософствування	Лекція, семінар	8
8, 9	Некласичний "формат" мислення людини у світі: зміна парадигм	Лекція, семінар	4
10, 11, 12, 13	Філософія Новітнього часу XX-XXI ст.	Лекція, семінар	8
14	Українська філософія у світовому полілозі.	Лекція, семінар	4

8. Самостійна робота

Частина інформації з кожної із тем відведена для самостійного опанування студентами. Загалом це становить 60 годин для денного відділення та 70 годин для заочного.

Метою самостійної роботи є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Проблемні питання здобувачі мають змогу обговорити з викладачем під час обов'язкових консультацій 1 раз на тиждень, або в інші часи за домовленістю з викладачем. Також доступні аудіолекції доц. Арсентьевої Г.О. в системі Moodle, аудіоконсультації у сервісі Viber (за графіком консультацій викладача), а також повідомлення та листування на платформі електронної пошти з обов'язковим двостороннім зв'язком під час онлайн-консультацій (за графіком консультацій викладача 1 раз на тиждень).

Назва теми	Графік самостійної роботи	Кількість годин	Контрольні заходи
Що таке філософія. Специфіка сучасного визначення філософії.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	13	5 балів у загальних 100
Філософія посеред систем й моделей людського знання та мислення.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	11	5 балів у загальних 100
Класична філософія історичних епох Античності, Середніх віків, Нового часу як передумова формування сучасного типу філософствування.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	7	5 балів у загальних 100
Некласичний "формат" мислення людини у світі: зміна парадигм.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	11	5 балів у загальних 100
Філософія Новітнього часу ХХ-ХХІ ст.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	7	5 балів у загальних 100
Українська філософія у світовому полілозі.	Виконання індивідуального тематичного завдання.	11	5 балів у загальних 100

9. Система та критерії оцінювання курсу

Види контролю: поточний, рубіжний(проміжна атестація).

Форма підсумкового контролю – іспит.

Оцінювання академічних успіхів студента з дисципліни «Філософські виміри сучасного світу» здійснюється за такими критеріями та у відповідності до такої методики:

	Лекції	Семінарські (практичні) заняття	Самостійна робота студента	Підсумкове рубіжне опитування
<i>Найменування завдань</i>	Тестові письмові опитування (за темами лекції) та реферативний звіт з 3-х тем навч. програми	Усні опитування, письмові тестові і не-тестові опитування (згідно з тематикою заняття)	Виконання тематичного (творчого) письмового завдання	
Лекції Семінари СРС Підсумкове рубіжне опитування	15+15	40	10	15 (+5)

Підсумкова оцінка за семестр визначається як середня двох підсумкових рубіжних контролів за перший та другий змістовні модулі.

Екзамен проводиться за наявності незадовільної підсумкової оцінки або за вибором студента, як письмове опитування (містить /разом 15 запитань/ 5 теоретичних запитання, 10 тестових запитань) або як усний екзамен.

Отже, екзамен оцінюється за такою шкалою:

Поточне тестування						Підсумкове рубіжне опитування (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			15 + (5)	100
Т 1	Т.2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6		
10	10	30	10	10	10		

T1 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85 – 89	B	добре	
75 – 84	C		
70 – 74	D	задовільно	
60 – 69	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Контроль знань здобувачів вищої освіти *заочного відділення* здійснюється шляхом виконання та подальшого захисту контрольної роботи, для виконання якої відкрито доступ до допоміжної інформації в системі , в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua> та у методичних вказівках до виконання контрольної роботи з дисципліни «Філософія: загальний курс», а також аудіоконсультації у сервісі Viber (за графіком консультацій викладача), а також повідомлення та листування на платформі електронної пошти arsentevagalia@gmail.com.

10. Політика курсу

Політика курсу базується на Положенні про систему забезпечення НУ «Запорізька політехніка» якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості). Режим доступу:

http://www.zntu.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_zabezpechennia_yakosti.pdf

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. Перескладання модулів (рубіжний контроль) відбувається тільки при наявності поважної причини пропуску із обов'язковим дозволом деканату.

Політика щодо академічної доброчесності: Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, досягнення результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел при виконанні проектних завдань. Списування під час рубіжного контролю та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, не дозволяються пропуски занять та запізнення з неповажних причин. Здобувачі освіти повинні приймати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до підсумкового контролю. Обов'язкове вимкнення мобільних девайсів під час відвідування занять в аудиторії.

В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин

(наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині і т. інш.) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту або через систему дистанційного навчання Moodle про стан виконання завдань та раз на тиждень – за графіком консультацій - виходити на онлайн-консультацію.

Політика дотримання прав та обов'язків здобувачів вищої освіти. Права і обов'язки здобувачів вищої освіти відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protsesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і здобувачем вищої освіти в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».